

PÄIKESEVILLA SALADUSED

JENNIFER BOHNET

Inglise keelest tõlkinud Ülle Jälle

Richardle, armastusega.

I OSA

Carla polnud sugugi üllatunud, kui tädi Josette matusele ei tulnud. Saabus küll mittemidagiütlev pärg – selle valged lilled juba närbusid. Musta servaga kaastundekaardile oli keegi tundmatu lilleseadja kirjutanud: „Puhka rahus, Amelia. Sinu armastav õde Josette.“

Mälestusteenistusele oli tulnud vähem kui kümme inimest. Carla teadis, et tema ema Amelia, kes oli olnud keerulise iseloomuga inimene, oleks olnud ka sellest arvust üllatunud. Hooldekodu omanikud, kes kohusetundest pidid kohal olema, kaks naabrit Amelia kodutänavast, Carla, David ja Maddy suguvõsa esindajatena. Edward oli nädal tagasi Lõuna-Aafrikasse sõitnud ega saanud nii kiiresti naasta. Ta oli saatnud siiski vanaemale ilusa pärja.

Krematooriumis seistes ja vaadates, kuidas ema kirst eesriide taha kaob, tundis Carla kõigepealt kurbust ja siis viha. Kurbust ema pärast, kelle jaoks ta polnud kunagi küllalt hea, ja viha asjaolu pärast, et Amelia ja tädi Josette olid rohkem kui nelikümmend aastat võõrdunud olnud. Carla oli kirjutanud Josette'ile, kui Amelia hooldekodusse kolis, peamiselt selleks, et anda talle kaksikõe saatusest teada, ent veidi oli Carla lootnud ka seda, et Josette tuleb õde vaatama ja nad klaarivad oma aastakümnete pikkuse tüli ära.

Josette oli kirjale vastanud, öeldes, et tal on kahju, et Ameliaga nii kehvasti on, aga ta ei tule Inglismaale, et õega veel korra kohutada: See tundub mõttetu, kuna sinu sõnade kohaselt on Amelia mõistus hääbunud ja ta ei tunneks mind nagunii ära. Samamoodi oleks see mõttetu ka siis, kui ta oleks mõistuse juures, sest siis ei tahaks ta mind näha.

Vihane Carla oli soovinud vastata: Tule minu pärast, et ma suudaksin uskuda, et te kaks kunagi teineteisest hoolisite. Et kusagil kauges ja

hämarias minevikus oli armastav üksteist toetav perekond enne seda, kui meist sai nüüdisaegse düsfunktsionaalse perekonna prototüüp. Aga ta oli saanud aru, et Josette'il on õigus, ohanud ja kirja minema visanud.

Josette istus päikselises Monacos kail oma lemmikus tänavakohvikus, kohv laual jahtumas, mõtted minevikus ekslemas. Tema ja Amelia olid tihti Antibes'ist rongiga siia sõitnud ja terve päeva vürstiriigis ringi jalutanud, lootes kohata kuulsusi. Täna mõtles ta aga tolele ammusele külaskäigule, mis muutis nende elus kõike. Täna oli ta esimest korda üle pikkade aastate tulnud rongiga Monacosse, et jätta õega hüvasti vürstiriigis, kus ta oli aastakümneid tagasi saanud teate, mis pani aluse sündmuste-ahelale, mis muutis lõppkokkuvõttes tema elu.

Parasjagu oli käimas olnud Cannes'i filmifestival ning Amelia ja Josette istusid tänavakohvikus nimega Café de Paris, lootes näha Hotel de Paris't lahkuvaid kuulsusi. Või siis neid kasiinotrepist üles minemas, et ruletti mängida.

Josette oli hüüatanud: „Kähku, vaata sinna. See on kindlasti Sacha Distel,“ ja pöördunud Amelia poole veendumaks, et õde vaatab õigesse suunda, kui nägi oma hämmelduseks, et Amelia istub, pisarad mööda põski veeremas. „*Que se passe-t-il?*“*

„Ma ootan last.“

Josette põrnitses kaksikõde vapustatuna. „Kas Robert, see meremees?“ küsis ta viimaks. Amelia oli talle rääkinud, et kohtus mõni nädal tagasi ühe kalli jahi meeskonnaliikmega. Kahekümne kolme aastane noor mees veetis suve pärast lõpueksameid ühel prestiižsel jahil töötades, et siis koju naasta ja panganduses tööle hakata.

Amelia noogutas.

* *Que se passe-t-il?* – pr k Mis lahti?. *Siin ja edaspidi tõlkija märkused.*

„Papa lööb teid mõlemaid maha,“ vastas Josette. Ta vaikis hetke. „Mida Robert selle kohta ütleb?“

„*Je ne lui ai pas encore dit.** Sa oled esimene, kes sellest kuulis,“ sosistas Amelia. „Lootsin, et aidad mul otsustada, mida teha.“

„Millal sa Robertiga kohtuma peaksid?“

„Jaht tuleb sadamasse tagasi homme pärastlõunal, nii et arvatavasti meie tavalises kohas õhtul.“

„Sa pead talle ütlema. Kui oled seda teinud ja me teame tema reaktsiooni, siis otsustame, mida sa teed.“ Josette oli vaadanud õe poole. „Kas sa armastad teda? Kas sa tahad selle lapse alles jätta? Kas sa tahad, et ta sinuga abielluks?“

„Jah. Ei. Jah. Ma ei tea, mida ma tahan peale selle, et ma ei taha rase olla.“

„Aga sa oled,“ sõnas Josette, kui talle tuli äkitselt üks mõte. „Ega sa doktor Lefebvre'i juures ei käinud?“ Vana perearst oleks kohe nende isa jutule läinud, selles oli ta kindel.

Amelia raputas pead. „*Je ne suis pas si bête.*** Käisin Cannes'is ühe arsti juures.“

Josette võttis õe käest kinni. „Kui Robert on selline inimene, nagu ma arvan, abiellub ta sinuga.“

„Aga tema elu on Inglismaal. Ma ei taha siit ära minna ja seal elada. Ma ei tunne seal kedagi ja tema sugulased ilmselt vihkavad mind ja ...“

„Lõpeta. Mitte keegi ei saaks sind vihata. Ja kui sa oled Robertiga abiellunud ja sinna kolinud, hakkab ma kogu aeg seal külas käima. Tädi Josette. Kujuta ette!“ Josette vaatas õele otsa ja pigistas tema kätt. „Püüa mitte muretseda. Saagu, mis saab, mina olen sinu poolel.“

Järgmisel õhtul oli jahmunud Robert kohe öelnud, et nad abielluvad, kui Amelia rasedusest rääkis. Oli koguni nende isa raevu

* *Je ne lui ai pas encore dit* – pr k Ma pole talle veel öelnud.

** *Je ne suis pas si bête* – pr k Nii loll ma ka ei ole.

trotsinud, pigistades kõvasti naise kätt, kui nad sellest koos isale teatasid.

Nüüd, aastaid hiljem, tunnistas Josette endale, et Amelia teade oli tol päeval pannud aluse mõrale, mis vähem kui viie aastaga nende perekonna lõhki kiskus. Kui Amelia poleks Robertiga kohunud, oleksid paljud elud teisiti läinud. Josette poleks võõrdunud inimestest, keda armastas üle kõige, tal oleks olnud stabiilne elu ja ta poleks kolinud alatasa ühest kohast teise, ta oleks abielus ja tal oleks perekond ...

„Veel kohvi, proua?“

Josette tiris oma mõtted tagasi olevikku. Ta raputas pead. „*Non, merci.*“* Ta maksis joomata jäänud külma kohvi eest, tõusis ning hakkas kõndima vanalinna ja katedraali poole.

Josette ei kiirustanud trepist üles minnes ja läbi aedade lossi poole jalutades. Ta peatus paar korda imetlema vaadet linnale ja sadamale. Viimaks läks ta kaare alt läbi, möödus kuulsa munga ja Monaco vürstisoole aluse pannud Francois Grimaldi keebiga raidkujust, mida tema pidas alati hirmuäratavaks, ja jõudis lossi territooriumile.

Suur avatud õu lossi ees oli turiste täis nagu alati ja Josette läks diagonaalis üle selle, suundudes väikese tänava poole, mis viis katedraali juurde. Enne uksteni kerkivate astmeteni jõudmist võttis ta kotist salli ja sidus pähe, vaadates samal ajal kella. Suurepärase ajastus. Inglismaal oli matus alanud.

Katedraalis valitses aupaklik ja vaoshoitud õhkkond. Josette süütas ettevaatlikult küünla ja pani selle alusele, sosistades endamisi: „Puhka rahun, Amelia. *Je ne t'oublierai jamais, ma soeur chérie.***“ Ta seisis hetke, silmad suletud, jättes mõttes hüvasti õega, kes mingil ikka veel teadmata põhjusel oli ta kunagi ammu

* Non, merci – pr k Tänan, ei.

** Je ne t'oublierai jamais, ma soeur chérie – pr k Ma ei unusta sind kunagi, mu kallid õde.

oma elust välja heitnud. Nüüd oli surm astunud lõpliku sammu varjamaks seda, mis nende vahel aastate eest valesti läks.

Alates sellest, kui ta Amelia surmast kuulis, oli Josette oodanud, et ta hakkab tundma leina. Nüüd veikleivate küünalde ees seistes valgusid pisarad silma ja koos sellega tuli arusaamine, et igasugune võimalus leppida oli kadunud koos Ameliaga. Tegemata välja teiste katedraalis viibijate pilkudest ja ka osavõtliku võõra leebest puudutusest käsivarrel, seisis Josette paigal, oodates, et pisarad lakkaksid ja aju naaseks kümne aasta vanusesse vaiki-misi olekusse – „see on minevik, lase sel olla“.

Kulus kümme minutit, enne kui ta tundis end piisavalt tugevana, et ühineda katedraalis ringi liikuva rahvamassiga, möödudes enne väljumist vürstinna Grace'i ja vürsti viimasest puhkepaigast.

Pilgutades heleda päikese käes silmi, mõtles Josette tulevikule. Ta oli vaba tegemaks, mida ise tahab. Amelia surmaga koos oli kadunud ka vajadus oma saladust varjata. Oli ju? Ta oli viimane nende perekonnast, kes teadis tõtt. Kui ta tahtnuks, võiks ta seda maailmale karjuda. Nüüd ei saanud enam keegi talle vastu vaielda. Aga kas tõde oli seda väärt, et ärritada sellega veel üht põlvkonda?

Esmaspäeval pärast matuseid käis Carla krematooriumis tuhaurnil järel ning sõitis siis ema koju, et hakata asju sorteerima ja kokku pakkima.

Nende kolme kuu jooksul, mis Amelia hooldekodus veetis, oli Carla käinud korra nädalas tühjas majas, et sel silma peal hoida ja toataimi kasta. Tema abikaasa David oli ärgitanud teda seda aega ära kasutama ning hakkama maja tühjaks tegema.

„Me kõik teame, et Amelia sinna tagasi ei lähe, nii et mõistlik oleks hakata seda müüki panemiseks valmis seadma,“ oli David rääkinud.

Carla oli pead raputanud. „See võib ju mõistlik olla, aga vabanda, ma ei saa seda teha.“ Ta oli üritanud Davidile selgitada,

et tal on tunne, nagu rikuks ta ema privaatsust, ehkki see võis ju olla arusaamatu ja ema ei teaks, mida Carla teeb. Kui Amelia on surnud, on see lihtsam. Tegelikult ei saa see kunagi lihtsam olla.

Ta pistis võtme maja nr 29 lukuauku ja astus sisse, kujutledes, et majas on veel vaiksem kui möödunud nädalatel. Nagu maja teaks, et Amelia on surnud, ja oleks endasse tõmbunud. Carla tõrjus selle mõtte.

Ta pani urni elutoas kaminasimsile ja läks kööki endale kohvi keetma. Oodates, et vesi keema tõuseks, avas ta tagaukse ja läks väikesele terrassile, mille isa oli kunagi ammu ehitanud. Aeda vaadates Carla ohkas. Amelia polnud kunagi olnud innukas aednik ja pärast Roberti surma ei teinud ta seal enam midagi. Pärast seda oli Carla või ka Davidi ülesanne, kui Carla suutis meest selleks veenda, vanamoelise muruniitjaga suviti iga paari nädala tagant suurt murulappi niita. Lillepeenarde ääred oli viimase kümne aastaga lihtsalt umbrohtu kasvanud. Carla sai aru, et peab varsti uuesti muru niitma.

Läbi pea vilksatas mälestus aiast ajal, mil see oli isa jaoks pelgupaik töö – ja ema – eest. Jõuludest, mil isa riputas aia kaugemas nurgas kasvava pahkliku õunapuu raagus okste külge elektriküünlad. Amelia oli seda pidanud tarbetuks raiskamiseks ja nõudis kohe, kui jõulu esimene püha oli möödunud, et need maha võetaks. Rohkem neid ei nähtud.

Kohv oli valmis ja Carla istus köögilaua taha, hakates koostama nimekirja asjadest, mis oli vaja korda ajada. Maja tühjaks tegemine ja müügiks valmis seadmine oli kõige tähtsam. Riided ja raamatud – heategevusse; mööbel e-Baysse või kohalikku komisjonipoodi? Võib-olla on kõige lihtsam liituda Facebookis Ostumüügi grupiga? Ei, parem on lasta vastaval firmal asjad minema viia.

Ta peab küsima Maddylt, kas tütar tahab ehk külmikut oma uude korterisse. Kui maja on tühi ja puhas, võtab ta ühendust

kinnisvaramaakleriga ja laseb maja müüki panna. Kolm või neli kasti dokumentide ja fotodega, mis olid üleval kapis, viib ta autosse ja koju. Vaatab need läbi, otsustab oma koduseinte vahel, mis alles hoida ja mis minema visata. Ja siis tuleb otsustada veel see, kuhu puistata Amelia tuhk.

Carla peatus ja vaatas läbi lahtise uks kaminasimsil olevat urni. See jättis mulje, nagu oleks seal ammu ajast olnud, aga sinna see kuidugi jääda ei saanud. Taas meenus üks mälestus. Kui isa suri, küsis Carla Amelialt, kas ema tahab kaasa tulla, kui ta isa tuha laiali puistab, et lõplikult hüvasti jätta.

Amelia oli õlgu kehitanud. „Hilja juba. Tegin seda siis, kui tuha kätte sain. Viskasin tuha jõkke.“

Carla polnud ema kunagi nii väga vihanud kui sel hetkel. Mitte sellepärast, et ema oli isa tuha jõkke puistanud (maha surutud meremees isas oli alati armastanud jõe ääres käia), vaid sellepärast, et ema oli seda varjanud ja võtnud Carlalt võimaluse hüvasti jätta. Polnud pidanud oluliseks tüdruku kaasa kutsuda.

Aga kuhu puistata Amelia tuhk? Jõkke talle sattuda ei meeldiks. Äkki on Maddy mingi mõte. Kiiret pole. Enne läheb nagu nii aega, kui kõik korda saab aetud.

Mobiiltelefon helises. Mavis, komisjonipoe juhataja, kus Carla kolmel hommikul nädalas vabatahtlikuna abiks käis.

„Tere, on kõik korras?“

„Carla, mul on nii paha seda paluda ja ma mõistan, kui sa aidata ei saa, aga ega sa täna pärastlõunal ei saaks appi tulla?“ küsis Mavis. „Mul on üks inimene puudu ja laos on hunnikute viisi asju vaja sorteerida.“

„Kas kell kaks sobib? Pean sinuga ka ema asjadest rääkima,“ ütles Carla.

„Tore. Näeme siis. Aitäh, kullake,“ vastas Mavis.

Carla pistis telefoni tagasi kotti. Köögiaknast halli päeva vaadates tundis ta järsku meeletut igatsust olla kusagil mujal. Elada

teistsugust elu kui see, millesse ta igal hommikul ärkas. David polnud tahtnud, et ta tööl käiks, väites, et tema töö on perekond, mis oli nii tõesti siis, kui kaksikud Ed ja Maddy olid lapsed. Elu oli keerelnud nende vajaduste ümber, suhtlus piirdunud lastevanemate koosolekute, küpsiste tegemise, gaidide, balleti ja jalgpalliga. Ta oli ilmselt kõikjale kooke küpsetanud. Ent need ajad olid möödas. Kaksikud elasid oma elu ja Davidil oli aina rohkem tööd, nii et Carla oli sageli ükski.

Ta tõstis koti õlale ja võttis võtmed, et minema hakata, kui jõudis otsustele. Kui ema asjad on korda saanud, muudab ta oma elu ja hakkab seda taas nautima. Kuidas ta seda teeb, polnud veel selge, aga üks oli kindel – ta nõuab, et tema ja David veedaksid rohkem aega koos.

Päevad muutusid pikemaks ja kevadlilled eesaias hakkasid õitsema, enne kui nr 29 viimaks tühi ja puhas oli. Carla andis kinnisvaramaaklerile juhised maja ära hinnata ja fotosid teha, olles valmis selle müüki panema, kui testament on tõendatud.

Ühel õhtul märtsi alguses istus Carla köögilaua taga, viimane kast ema dokumentide ja fotodega ees. Eelmised kastid olid olnud üsna igavad, aga selles oli rohkem fotosid kui dokumente ja Carla oli selle meelega viimaseks jätnud. Ta lootis salamisi, et fotod annavad talle mingit sõnatut infot tema ema prantsusepoolse suures osas tundmatu suguvõsa kohta.

Tuhmunud mustvalged fotod salapäraestest välismaistest sugulastest käsikäes vankumatult mingil mäenõlval seismas, prantsuse talumaja, suurte silmadega lapsed sügavates lapsevankrites. Kaks naerivat väikest tüdrukut käsikäes heinamaal, „*Amelia et Josette. Juin 1950*“ pliiatsiga tahta kirjutatud. Kaks vanemat tüdrukut paljajalu rannal, hoides seelikuid kõrgel põlvede kohal – „*Amelia*

et *Josette, Juillet, 1962*“. Tõestus, et kaksikud olid kunagi lähedased olnud.

Pulmafoto 1964. aasta septembrist muljetavaldava Hotel de Ville trepil, kus tema ema ja isa naeratasid targeldatud ja täiskasvanulikus pulmapoosis. Josette seisis rõõmsa näoga ühel pool. Milline tüli aastaid hiljem oli nii hull, et nad igaveseks lahutas?

Carla võpatas, kui David veiniklaasiga tema kõrvale ilmus.

„Kas on ka midagi väärtuslikku? Või põletame kõik ära?“ küsis mees, lükates fotosid laiali.

„Ma ei saa neid niisama heas peast ära põletada,“ väitis Carla. „See on mu suguvõsa ajalugu. Pean need läbi vaatama, ehk saan teada, kes on kes, siis panen kasti tühja tuppa kappi. Maddyt huvitab genealoogia, nii et võib-olla tahab kunagi sugupuu koostada.“ David võttis kinnise ümbriku, millel oli kiri „Josette. Privaatne ja konfidentsiaalne.“

„Huvitav, mis see on. Kas teen lahti?“

Carla võttis ümbriku tal käest ja uuris seda huviga. „Ehkki see on ahvatlev, ei peaks me seda lahti tegema. Panen selle kõrvale ja saadan Josette'ile, kui postkontorisse lähen. Vaevalt selles midagi tema jaoks elumuutvat on.“

„Sa võid ju talle külla minna, selle isiklikult üle anda,“ sõnas David. „Sulle kuluks viimase paari kuu järel puhkus ära.“ Carla vaatas abikaasat. „Tõsi, aga sa oleksid üksi, kuna lapsed elavad ju omaette.“

„Issand jumal, Carla, ma saan endaga ise hakkama. Sind pole nagunii viimasel ajal minu eest hoolitsemas olnud.“

„Mul polnud valikut. Ema maja oli vaja tühjaks teha. Mul on kahju, kui sa tundsid end hooletusse jäetuna, aga sul endal on ka kiire. Sa ei tule enamasti koju õhtusöögilegi.“ Ta ei lisanud: *Ja sul oli ilmselgelt liiga palju tegemist, et mulle abi pakkuda.*

„Pole ju mõtet tulla, kui sind pole. Lihtsam on kauem tööd teha, klubis süüa ja alles siis koju tulla.“

Davidi näoilme ärgitas teda vastu vaidlema, aga Carla ei jaksanud ja eiras seda.

„Ära minu pärast muretse. Sulle teeks puhkus head,“ lausus David. „Mõtle vähemalt sellele.“

„Tõtt-öelda ma ei tea, kas peaksin tädi Josette'ile külla minema. Ta pole mind ju kutsunud.“ Carla vaatas Davidile otsa. „Kas sa oled järgmised nädalad väga hõivatud? Võiksime koos minna?“

„Pole võimalik,“ vastas David. „Sa ei pea Josette'i juurde jääma. Anna talle ümbrik üle ja kui ta rääkida ei taha, oled oma osa ära teinud. Mine hotelli ja puhka mõned päevad.“

Carla raputas pead. „Ma ei taha üksi minna. Panen parem ümbriku posti. Vaatan siin kõik läbi juhuks, kui veel midagi on talle adresseeritud.“

David kehtas õlgu. „Nagu soovid.“

Päev hiljem oli kast fotodega valmis, et see vabasse tuppa kappi panna. Carla lükkas seda alumisele riulile, aga midagi oli ees ja ta laskus põlvile, et vaadata, mis see on. Vana kingakarp oli millegipärast tagaseina kinni kiilunud ja kui Carla selle lahti sikutas, läks kaas pealt ja ta nägi musta sametist ehtekarpi.

Jõuludeni oli veel mitu kuud aega ja tema sünnipäeva jaoks oli ka liiga vara. Kas David oli kavatsenud teda üllatada? Viimaste kuude valu kuidagi leevendada? Carla võttis briljantripatsiga kaelakee ettevaatlikult karbist välja ja sättis endale rinnale. Imeilus. Samal ajal libises karbist põrandale paberileht.

Kallile Lisale armastusega David.

Carla tundis neid sõnu lugedes valutorget ja pisarad hakkasid voolama. Viimaste pingeliste kuude järel ei olnud ta kindel, kas suudab Davidi järjekordset kõrvalhüpet taluda. Sõrmed värisesid, kui ta kaelakee karpi tagasi pani. Mees oli iga kord lubanud, et rohkem seda ei juhtu, et ta armastab Carlat ja palub andeks.

Carla teadis, et kui ta Lisa kohta küsiks, teeks mees sama. Ta tõusis, sametkarp peos, ja ajas end mõttes sirgu. Seekord ei olnud ta andestavas tujus.

Kakskümmend neli tundi hiljem põgenes Carla kellelegi sõna lausumata Prantsusmaale tädi Josette'i juurde.

Hotel de Ville kell löi täistundi, kui taksojuht Carla kohvri pagasiruumist välja tõstis ja osutas: „*Vingt mètres à gauche*.“* Mees ei vaevunud küsima, kas ta saab hakkama, võttis oma raha ja sõitis minema.

Carla tiris kohvri näidatud suunas kakskümmend meetrit edasi ja vaatas ringi. Tädi Josette'i maja asus Antibes'i vanalinnas kitsas tänavas, kuhu autod eriti ei kippunud. Meri oli linnulennult kolmekümne meetri kaugusel, kolme minuti jalutuskäigu kaugusel mööda muuli.

Vana kolli magas laguneva maja ukse ees, avas ühe silma, otsustas, et Carla pole piisavalt huvitav, et oma und häirida lasta, ja sulges silma taas.

Kõrged keskaegsed majad kerkisid üksteise vastas muna-kivisillutisega tänava ääres. Kaks maja, mis asusid väikese väljaku lähedal, kus kasvas vana rippuba ja oli veel vanem purskkaev, olid ühendatud galeriaga, mille aken avanes kitsale tänavale. Avatud luukide külge kinnitatud pottides kasvasid kurerehad. Ühe maja tellingutel askeldasid vilistades töömehed, täites seina pragusid ja auke halli mördiga.

Josette'i maja oli sama vilets nagu naabermajadki, aga selle välisuks oli värvitud trotslikult sarlakpunaseks. Uksekella ega koputit polnud, nii et Carla tagus rusikaga uksele.

Tema kohal avanes aken.

„Kui see oled sina, Gordon, siis uks on lahti. Lükka ainult. Teised oodake õues. Ma tulen kohe.“ Aken virutati kinni.

Carla seisis paigal. Sees vilksatas vari paremale jääva akna tagant mööda. Siis avanes uks.

* *Vingt mètres à gauche* – pr k Paarkümmend meetrit vasakule.

„*Bonjour*, tädi Josette,“ ütles Carla. „Kas tohib sisse tulla? See on hädaolukord. Omamoodi,“ lisas ta.

Josette puuris teda oma siniste silmadega, justkui püüdes mõista, kui tõsine hädaolukord see olla võib, kehtis siis õlgu ja keeras selja. „Miks ka mitte. Mul on *rosé* pudel külmikus.“

Carla astus sisse, sulges ukse enda järel ja läks Josette'i kannul avatud planeeringuga tuppa, kus olid puupliit ja poola lagi.

Klaasused avanesid köögist sisehoovi, mis oli täis potte lavendli ja kirevates värvides kurerehadega ja kus jasmiin ja kuslapuu seinu kattes kokku põimusid. Nurgasopis kudrutasid tuvid, tõustes pahralt lendu, kui Josette nende peale karjus. Roheline sepistatud metallist laud ja samasugused toolid seisid nurgas, toolidel mugavad padjad loomulikult sinikollastes Provence'i värvides. Suur kandiline valge vari kaitses päikese eest.

Josette kallas veini klaasidesse ja ulatas ühe Carlale. „*Santé*.“^{*} Nad löid klaase kokku ja siis küsis Josette: „Miks sa tulid?“ „Ma ju ütlesin. Hädaolukord.“ Carla kõhkles, enne kui jätkas: „Sa ei tulnud matustele. Arvasin, et äkki tuled.“

„Ma saatsin pärja. Tulid mind noomima?“

„Ei. Mul oli mitu põhjust, miks tulla. Üks neist on soov oma prantsuse suguvõsa tundma õppida. Ema ei rääkinud suurt midagi, sa oled viimane, kes seda teha saab. Tahtsin ka sinuga aega veeta – veidi tädi ja tema õetütre kvaliteetaega. Viimane põhjus ...“ Carla vakatas ja jõi klaasi tühjaks. „Viimane põhjus võib oodata. On seal pudelis veel veini?“

Josette helistas Gordonile, kui Carla oli vabas toas ja seadis endale voodit valmis.

„Peame oma saareretke edasi lükkama,“ ütles ta. „Mu õetütar tuli külla.“

* *Santé* – pr k terviseks

„Ta tahaks ehk kaasa tulla,“ pakkus Gordon.

„*Peut-être**, aga sel nädalal mitte. Tal on muid muresid.“

„Kas ma saan sinu õetütrega kohtuda?“

„Äkki kutsun su nädala lõpus õhtusöögile. Kui ta nii kauaks siia jääb.“

Josette pani telefoni käest ja torkas uue veinipudeli külmi-
kusse, läks seejärel tagasi sisehoovi ja istus laua taha, mõeldes
Carla sõnadele.

*Merde*** Ta polnud selleks kohtumiseks valmis. Tädi ja tema
õetütre kvaliteetaeg. Prantsuse sugulaste tundmaõppimine. Mõle-
mad tobedused. Liiga hilja oli kõigeks muuks kui pealiskaudseks
suguvõsa ajalooks. Josette lootis, et Carla oma teadmistejanus
suguvõsa kohta liiale ei lähe. Tõde pole enam oluline. Kolm-
kümmend, kakskümmend, isegi kümme aastat tagasi, kui ...
Josette raputas pead. Ta oli matusehommikul katedraalis otsus-
tanud, et tõde peaks koos temaga maha maetama. Ta ei jäta maha
ka mingit paljastavat kirja.

„Võtsin mõned fotod kaasa,“ ütles Carla, tulles laua taha, kaks
suurt ümbrikut käes.

Josette avas silmad ja naasis võpatades olevikku. Carla oli pan-
nud selga pika lillalise kleidi, ta oli paljajalu ja juuksed olid hoo-
letult pealaele kinnitatud. Õetütrest oli saanud kena naine nende
kolmekümne aastaga, mil nad kohtunud polnud.

„Ma ei suuda uskuda, et sa saad sel aastal viiskümmend. Gee-
nid on sul küll head,“ sõnas Josette.

„Sa pole ainuke, kes seda uskuda ei suuda,“ vastas Carla.
„Minu jaoks on see üsna hirmutav, eriti praegu.“

Josette vaatas talle otsa ja ootas, aga Carla raputas pead.

„Pärastpoole,“ ütles ta ja avas ühe ümbriku, hakates Josette'ile
fotosid ulatama.

* *Peut-être* – pr k võib-olla

** *Merde* – pr k kuramus, raisk

„Maddy ja Edwardi pildid,“ ütles ta, ulatades need Josette'ile. Josette võttis need vastu. Kaksikud, nagu tema ja Amelia. Õetütred lapsed, kellega ta polnud kunagi kohtunud. Teadis neist ja nende eludest vaid põhilist. „Millega nad nüüd tegelevad?“ „Edward töötab Lõuna-Aafrikas veterinaarina. Maddy asutas oma suhtekorraldusfirma. Siin on nad eelmise aasta jõulude ajal.“ Josette vaatas õetütred lapsi ja kahetses endamisi pealesunnitud lahusolekut.

„See on üks viimaseid fotosid emast,“ lausus Carla vaikselt ja ulatas talle veel ühe pildi.

Josette vaatas oma kadunud õe Amelia pilti. Aastatega oli ta veel rohkem nende ema moodi läinud. Mõlemal olid kitsad huuled, mis vanemaks saades tõmbusid kitsaks karmiks kriipsuks, ja kibestumine oli silmaga nähtav.

„Raske uskuda, et te olite kaksikud,“ sõnas Carla. „Ema muutus vanemaks saades väga palju. Sina aga ...“ Ta kehtas õlgu, „... sina oled minu meelest alati ühesugune, nii harva, kui ma sind näinud olen.“

„Kas temaga oli lõpus väga keeruline?“ küsis Josette, tegemata viimasest lausest välja.

„Mitte rohkem kui tavaliselt,“ vastas Carla lihtsalt. „Kui tema mõistus sassis oli, muutus ta siiski agressiivseks, eriti minuga. Ma ei osanud midagi õigesti teha.“

Josette noogutas mõtlikult ja vaikis tükk aega, küsides siis: „Mis teises ümbrikus on?“

„Beebide ja täiskasvanute fotod, kes ilmselt on prantsuse sugulased. Loodan, et sa oskad öelda, kes nad on, ja räägid mulle suguvõsa ajaloost,“ ütles Carla, võttis ümbriku kätte ja selle seest veel ühe ümbriku. „Leidsin selle ema asjade seast. See on sinu nimele, privaatne ja konfidentsiaalne. Kavatsesin selle posti panna, aga ...“ Ta kehtas õlgu. „Juhtus üht-teist ja ma mõtlesin, et tark on see isiklikult kohale tuua.“

„Aitäh.“ Josette keerutas kopsakat pitseeritud ümbrikku käes ja vaatas siis Carla poole. „Kas sa tegid selle lahti?“

„Ei. David tahtis, aga mina ei saanud avada kellelegi teisele mõeldud kirja. Kas sina teed selle lahti?“

Josette raputas pead. „Ei. Täna õhtul mitte.“ Ta tõusis, läks majja ja pistis ümbriku köögikapi alumisse sahtlisse, kuhu pani kõik need asjad, millest kunagi võib kasu olla.

Ta ei pidanud seda ümbrikku lahti tegema – teadis niigi, mis seal sees on. See võib oodata sahtlis, kuni ta järgmine kord pliidi alla tuld teeb. Siis põletab ta selle ära. Hävitab lõplikult asitõendid.

Carla jälgis läbi lahtise ukse, kuidas Josette kärsitu rõukega sahtli kinni lükkas. Seitsmekümne kolme aastasena oli Josette endiselt sale. Valged juuksed olid prantsuse patsi punutud, sõrmeküüned korras, ümaraks lõigatud ja heleroosaks lakitud. Varbaküüned olid aga nõõridega rihmikutes tulipunased.

Teismelisena oli Carla oma salapärasest tädist võlutud olnud ja soovis kangesti teda paremini tundma õppida. Aastakümneid tagasi oli ta küsinud emalt, miks nad Josette'iga sagedamini ei kohtu – ega üldse prantsuse sugulastega – ja saanud järsu vastuste: „Peretüli.“ Sellega asi piirduski.

Amelia oli korra leebunud, kui Carla oli üheksane. Nad olid kolmekesi – Carla ja tema vanemad – sõitnud Antibes'i tema vanaema matustele. Carla oli küll noor, aga oli tunnetanud pingeid ema, Josette'i ja vanaisa vahel nii kirikus kui ka peiete ajal villas. See oli ainus kord, kui Carla lapsepõlves oma tädiga kohtus. Kui vanaisa aasta hiljem suri, oli Amelia käinud Prantsusmaal üksinda, jättes Carla viieks päevaks isaga koju.

„Ta suhtleb valede inimestega ja reisib palju ringi,“ oli ema ettekäändeks toonud, kui teismeline Carla küsis, miks nad

Josette'iga ei kohtu. Aga samal aastal, kui Carla pidi minema ülikoolist Pariisi, saabus Pariisi aadressiga jõulukaart, telefoninumber ja sõnum peal: Elan mõnda aega Tulede linnas. Carla kirjutas salaja telefoninumbri üles. Ja julges tädile helistada.

Nad istusid kaks tundi jõe vasakul kaldal väikeses kohvikus ja lobisesid. Josette'i huvitas Carla elu, ent oma elu kohta käivatele küsimustele ta ei vastanud. Kui Carla küsis, kas nad saaksid regulaarselt ühendust pidada, vastas Josette, et parem jätta kõik nii, nagu on, aga hädaolukorras aitab ta alati. Ta ütles Carlale, et reisib ju vabakutselise fotograafina palju ringi, nii et ei saa alati kättesaadav olla.

Carla oli aastate jooksul korduvalt ühendust võtnud, lootes lobiseda, aga Josette oli alati osavõtmatu olnud. „Pole hädaolukord, ega ju?“ küsis ta ja jutt soikus.

Noh, nüüd oli kriis ja õnneks oli Josette ta enda juurde võtnud, ehkki Carla talle muidugi eriti valida ei andnud ka.

„Sööme täna väljas,“ sõnas Josette, tulles sisehoovi tagasi ja tõmbas vana linase jaki selga. „Ei midagi uhket,“ lisas ta. „Turuplatsil on üks koht, kus saab head pastat.“

Turuplatsil olid selle jalakäijate poolel olevad restoranid sättinud oma lauad ja toolid sinna, kus varem olid puu- ja köögiviljakastid.

Josette ei teinud välja neist kohtadest, kus laudadel polnud linu ja toolid olid odavast plastikust, minnes joonelt selle restorani poole, kus laudu katsid roosa-valgeruudulised linad ja toolid olid mugavast pununud bambusest.

„*Bonsoir*, Josette,“ ütles omanik, andes talle põsemusi ja surudes Carla kätt, kui Josette teda tutvustas. „*Ça va?*“*

Lauale toodi karahvin punase majaveiniga. Josette vaatas menüüd ning tellis *pasta carbonara*. Carla tellis Nizza salati.

* Ça va? – pr k kuidas läheb?

„Sulle ei meeldi pasta?“ küsis Josette.

„Ma ei taha täna,“ vastas Carla. „Salat sobib hästi. Mul pole kõht väga tühi.“ Ta võttis klaasi, mille tähelepanelik kelner oli juba täis kallanud, ja vaatas Josette'i poole. „Davidil on armuke, ütles ta „Jälle.“

„Otsi siis endale ka armuke,“ vastas Josette.

Carla naeris jahmunult. „Kui see vaid oleks nii lihtne.“

„Ongi.“

Carla raputas pead. „Mul pole jaksu samaga vastata. Raisatud aeg kah.“

„Hea seks pole kunagi raisatud aeg,“ sõnas Josette. „Aga see peab olema hea seks. *Merci*,*“ lausus ta noorele kelnerile, kes tõi lauale nende söögiriistad ja saiakorvi. „Kähku ja kiiresti ei ole seks, olgu sa kui tahes meeleheitel. Sain seda teada ammu aega tagasi.“ Josette võttis korvist saiatüki ja lisas: „Võib-olla leiame sulle siinoleku ajaks prantslasest armukese.“

„Ma ei suuda uskuda, et me sellest räägime,“ sõnas Carla. „Ma ei tulnud seksi osas nõu küsima.“

„Miks sa tulid?“

Carla keerutas veini klaasis mitu minutit, enne kui Josette'ile otsa vaatas.

„Ma ju ütlesin. Oma prantsuse suguvõsaga tutvuma, ja mul oli vaja minema saada. Siia tulemine tundus sama hea variant kui miski muu, aga kui sulle ei sobi, otsin homme hotelli.“ Josette kehitas õlgu. „Ise tead. Ära ainult oota, et ma käituksin nagu mingi tavaline tädi, kes jagab häid soovitusi. Pole seda kunagi teinud ja nüüd olen liiga vana, et muutuda. *Plus de vin*!“** küsis ta karahvini võttes.

* *Merci* – pr k tänan

** *Plus de vin*? – pr k veel veini?

Carla lebas maja tagumises osas väikeses külalistetoas voodis ja vahtis lakke, keha väsinud, aga aju töötas ja und ei tulnud. Mida ta siin teeb? Tema probleem võis ju olla tuhandete kilomeetrite kaugusel, aga see oli ikka alles.

Ta vaatas käekella. Suurbritannias kümme. Kas David oli lugenud salapärast teadet, mille Carla oli kohvimasina juurde jätnud, öeldes, et sõidab mõneks päevaks minema, et asjade üle järele mõelda? Või oli mees oma armukesega väljas?

Võib-olla oleks ta pidanud jääma, tormi kannatlikult üle elama ja Davidi pärast afääri lõppu, mis umbes poole aasta pärast nagunii läbi saab, tagasi võtma. Taevake, neil on järgmisel aastal hõbepulm. Kuidas nad seda koos ei tähistata?

Agas tema oli sellest kõrvalhüppest kuuldes kohe jalga lasknud, ütlemata kellelegi, kus on. Kui lennuk Prantsusmaa kohal lõunasse lendas, oli ootamatu vabadusetunne, mis oli tabanud teda viimast vaba kohta saades, haihtunud, jättes alles masendava meeleheite.

Carla sulges silmad. Mida ta siia tulemisega saavutada lootis? Põgenedes oli ta tahtmatult andnud Davidile rohkem vabadust selle Lisaga, kes iganes see on, truudust murda. Rohkem aega advokaadiga suhelda. Asjad enda kasuks sättida.

Pagan võtaks, ta polnud mingi pettekujutelmade küüsis naisuke, kes klammerdub oma mehe külge, mida iganes too teha otsustab. Carla oli küll ülejäänud eluks igasuguseid asju ette kujutanud, aga Davidi maha jätmise polnud nende seas. Seda ta polnud oodata osanud. Ta ei teadnud, kas on piisavalt tugev, et üksi hakkama saada, isegi kui ajakirjad korrutasid, et tema aeg on käes.

Ta oli Davidi kõrvalhüppeid siia maani talunud, korraldades stseeni vaid korra, üsna alguses, kui mees kurtis kaksikute sündimise järel, et ta on hooletusse jäetud. Solvunud ja alandatud Carla oli otsustanud jääda ainult selle pärast, et lastel oleks turvaline lapsepõlv. Hiljem David koondati ja ta asutas oma reklaamifirma,